

11 19837

gta sito podjetja

dinos

Ljubljana

parmova 33

LJUBLJANA - 20. 7. 73

LET 11. ŠT. 61

IZREDNA ŠTEVILKA *samo za člane kolektiva*

TEMELJNA ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA (TOZD)

V TEM PRISPEVKU POSKUŠAMO PODATI NEKAJ RAZMIŠLJANJ V ZVEZI Z ORGANIZIRANJEM TOZD. ZAVEDAMO SE, DA JE POTREBNO PRI ORGANIZACIJI TOZD OBDELATI OBSTOJ POGOJEV Z EKONOMSKEGA, PRAVNega, ORGANIZACIJSKEGA, TEHNOLOŠKEGA IN DRUGIH VIDIKOV. ZARADI TEGA NAJ BODO TA RAZMIŠLJANJA PRISPEVEK K OBRAVNAVANJU PROBLEMOV PRI UVELJAVLJANJU USTAVNIH DOPOLNIL IN FORMIRANJU TOZD OZIROMA TOZD-ov V NAŠEM PODJETIJU.

Za uresničevanje pravice do samoupravljanja določa ustava nekatere pogoje, kot so: da temeljna organizacija zdrženega dela "predstavlja delovno celoto", "da se uspeh skupnega dela delavca potrdi kot vrednost na tržišču ali v delovni organizaciji" ter "da se ne smejo kršiti pravice delovnih ljudi v drugih delih organizacij". Dosedanji sistem organiziranja delovnih enot oziroma organizacij zdrženega dela in odločanja o njihovem statusu, po katerem so o teh stvareh odločali samoupravni organi celotnega podjetja ali celotno podjetje na podlagi politično-predstavnikiškega večinskega principa glasovanja, je odpriavljen. Z odpravo dosedanjega sistema pa dobi vsak delavec, kadar stopa v zdrženo delo, pravico do samoorganiziranja. Ustavna dopolnila niso uredila postopka in načina uresničevanja pravice do samoorganizacije, vendar je možnost, ki jo nakazujejo ustavni amandmaji, osnova za realizacijo omenjene pravice.

S pravico do samoorganiziranja je povezana tudi pravica do odločanja: ta zahteva dobro vpeljan sistem informa-

cij, ki omogočajo delovcem vpogled v poslovanje in proces dela. Zdi se nam primerno sprejeti tudi v delovnih organizacijah delegatski sistem odločanja v organih, ki v procesu posrednega upravljanja odločajo poslovnotehničnem procesu, o planiraju in o delitvi rezultata dela in ki determinirajo ekonomiske odnose v podjetju.

Pri organizaciji TOZD moramo izhajati iz ustavno določenih pravic delavcev, oziroma iz osnov, ki že v ustavi opredeljujejo družbenoekonomski položaj človeka. TOZD je ustavna tvorba, iz katere izhajajo vse ostale zdržbe zdrženega dela. Je osebek zdrževanja, nosilec pobud v zdrženem delu, ki ugotavlja in deli dohodek; prav tako je temeljna oblika zdrženega dela, v kateri delavec na osnovi svojega dela neposredno in samoupravno ureja medsebojne odnose s samoupravnim sporazumom.

Organizacijo delovne organizacije pa tudi dela podjetja, ki se samostojno

organizira, lahko torej opredelimo kot sistem, povezan z drugimi sistemmi, bo-disi kot podsystem večjega sistema, bo-disi kot sistem, v katerem je več sistemov. Vsaka delovna organizacija lahko doseže svoj namen kot TOZD ali tudi kot asociacija več TOZD-ov, če izpolnjuje osnove ekonomsko organizacijsko-tehnološke pogoje, ki istočasno določajo njen položaj, organizacijo in vlogo v sistem zdrženega dela.

Pogoji, ki jih določa ustava za ustanovitev TOZD, so:

- obstoj določene skupine delavcev v zdrženem delu;
- delo skupine delavcev z družbenimi sredstvi;
- zdrženo delo, ki pomeni delovno celoto;
- uspeh skupnega dela se mora potrditi kot vrednost na tržišču ali v delovni organizaciji;

(NADALJEVANJE
na naslednji strani)

PO 60257-1980

TOZD

- d) z organiziranjem TOZD v sestavi delovne organizacije se ne smejo kršiti pravice delovnih ljudi v drugih delih delovne organizacije;
- e) z organiziranjem TOZD v sestavi delovne organizacije se ne smejo kršiti pravice te organizacije kot celote, ki izhajajo iz medsebojne odvisnosti pri delu ali iz skupnega dela z družbenimi sredstvi;
- f) z organiziranjem TOZD se naj ne spreminjajo enostransko medsebojne obveznosti med deli delovne organizacije ali v delovni organizaciji kot celoti.

Kaj je dejansko delovna celota, ni pravno, temveč dejansko vprašanje. Vsaka opredelitev dela podjetja kot delovne celote bo zahtevala široko in temeljito proučitev poslovnega procesa po določenih kriterijih:

- funkcionalno-tehnološkem
- teritorialnem
- organizacijsko-vodstvenem in
- gospodarsko-obračunskem.

S stališča funkcionalno-tehnološkega kriterija bo potrebno proučiti poslovni proces in ugotoviti, katere faze oziroma deli poslovnega procesa predstavljajo sklenjen in zaokrožen del delovnega procesa. Na podlagi teh kriterijev bi lahko v velikem podjetju razdelili podjetje po njegovih funkcijah.

V določenih primerih bo mogoče po funkcionalno-tehnološkem kriteriju najti tudi v okviru proizvodno-tehnične funkcije določeni del podjetja, ki bi izpolnjeval pogoje za ustanovitev temeljne organizacije združenega dela, posebno, če ta kriterij združimo z drugim, tj. teritorialnim kriterijem, kolikor se del proizvodnje opravlja na drugem področju.

V okviru organizacijsko-kadrovskih funkcij se prav tako opravljajo različni posli, ki jih je mogoče organizirati po določenih funkcionalnih kriterijih, kolikor se organizacijsko-kadrovská funkcijska opravlja v okviru samega podjetja, izjemoma pa tudi na zunaj.

Veliko teže bo organizirati temeljne organizacije združenega dela v okviru ekonomsko-finančnih funkcij podjetja. Ker imamo v okviru ekonomsko-finančne funkcije opravka deloma s strateškimi in deloma s taktičnimi odločitvami ali dolgoročnimi in kratkoročnimi odločitvami na področju finanč., bo potrebno pri organizirjanju temeljne organizacije združenega dela na tem področju iskati najboljše oblike, ki bodo predstavljale dejansko zvezo med posameznimi TOZD.

Ekonomsko stanje podjetja

Za obravnavo smo vzeli podatke iz zaključnega računa za leto 1972.

I. Bilanca stanja na dan 31.XII.1972 je izkazala:

AKTIVA:

A. Poslovna sredstva

1) Obratna sredstva	
a) denarna sredstva	2.053.441,86
b) terjatve iz poslov. sredstev	36.662.800,80
c) sredstva v obračunu	483.496,32
č) zaloge	21.362.527,48
skupaj obratna sredstva	60.562.266,46
2) Plasmati iz poslovnih sredstev	5.320.044,60
3) Osnovna sredstva	
a) osnovna sredstva v funkciji	16.220.706,58
b) osnovna sredstva v pripravi	931.632,84
skupaj osnovna sredstva	17.152.339,42
4) Poslovna sredstva izven funkcije	534.242,77
skupaj poslovna sredstva	83.568.893,25
B. Rezervna sredstva in sredstva drugih skladov	602.686,25
C. Sredstva skupne porabe	
a) denarna sredstva skupne porabe	52.543,30
b) vezana sredstva skupne porabe	2.081.193,61
c) izdana stanov. posojila	2.910.562,39
č) objekti in stvari skupne porabe	1.464.089,07
d) popravek vrednosti skupne porabe	- 443.220,92
skupaj sredstva skupne porabe	6.065.167,45
Skupaj aktiva	90.236.746,95

PASIVA:

A. Viri poslovnih sredstev

1) Kratkoročni viri poslovnih sredstev	
a) tekoče obveznosti	30.379.763,33
b) obveznosti iz dohodka	2.411.393,62
c) obveznosti v obračunu	1.237.772,80
č) druge tekoče obveznosti	595.113,83
skupaj kratkoročni viri poslovnih sredstev	34.624.043,58
2) Dolgoročni viri poslovnih sredstev	
a) dolgoročne obveznosti	3.042.278,08
b) trajni viri poslovnih sredstev	41.490.375,38
skupaj dolgor. viri poslov. sredstev	44.532.653,46
Skupaj viri poslovnih sredstev	79.156.697,04
3) Viri rezervnih sredstev in drugih skladov	2.802.525,39
4) Viri sredstev skupne porabe	
a) sklad skupne porabe	5.778.308,15
b) krediti za skupno porabo	2.288.924,29
c) drugi viri sredstev skupne porabe	210.292,08
skupaj viri sredstev skupne porabe	8.277.524,52
Skupaj pasiva	90.236.746,95

PODATKI O USPEHU PODJETJA V ZADNJIH 3 LETIH

3

v N din

Zap. št.	Besedilo	1970	1971	1972	71/70	72/71	72/70
1.	Realizacija po količini	95.147	107.188	116.922	113	109	123
2.	Realizacija po vrednosti						
a)	real. trg. blaga	89.879.261	146.805.705	183.468.934	163	125	204
b)	real. storitev	1.043.054	2.959.925	932.460	283	32	89
c)	real. interna	9.530.028	10.798.338	12.071.943	113	112	127
d)	real. ostala	202.577	133.203	111.468	65	84	55
	skupaj	100.654.920	160.697.171	196.584.805	160	122	195
3.	Drugi dohodki	1.346.539	854.678	2.608.136	63	305	193
4.	CELOTNI DOHODEK	102.001.459	161.551.859	199.192.941	158	123	195
5.	Nabavna vred. real.	69.384.869	121.511.971	152.574.049	175	126	219
6.	Izredni izdatki	484.040	1.031.303	2.262.429	213	219	467
7.	Razlika v ceni						
a)	razlika v ceni blaga	31.270.050	39.185.200	44.010.756	125	112	140
b)	razl. med izr. d. in izd.	862.498	/ 176.625/	345.707	-	-	40
	skupaj	32.132.548	39.008.575	44.356.463	121	114	138
8.	Material. str. in amort.						
a)	materialni str.	6.423.580	7.800.990	9.356.021	121	120	145
b)	amortizacija	1.384.163	3.294.024	3.379.866	238	103	244
	skupaj	7.807.743	11.095.014	12.735.887	142	115	163
9.	DOHODEK	24.324.805	27.913.561	31.620.576	115	113	130
10.	Pogodbene obveznosti	672.389	591.426	832.055	88	141	123
11.	Zakonske obveznosti	1.598.316	863.994	1.128.428	54	131	70
12.	Prometni davek	2.842.133	3.584.494	4.172.590	126	116	147
13.	Vkalkuliran OD	9.972.316	10.776.497	12.455.993	108	116	125
14.	DOBČEK	9.239.651	12.097.150	13.031.510	130	100	141
15.	Obveznosti za družbene potrebe	23.739	45.626	29.830	192	65	125
16.	Del za sklade	5.853.959	7.974.323	8.348.310	136	105	143
17.	Del za osebne doh.	3.361.953	4.077.201	4.653.370	121	114	138
18.	Razmerje v delitvi dobička						
a)	za družbene potrebe (15 : 14)	0.26	0.37	0.23	142	62	88
b)	za sklade (16 : 14)	63.36	65.93	64.06	104	97	101
c)	za osebne doh. (17 : 14)	36.38	33.70	35.71	92	106	98

ANALIZA POSLOVANJA V ZADNJIH TREH LETIH

v N din

Zap. št.	B e s e d i l o	1970	1971	1972	Indeks	
					na 71	na 72
1.	Zaposleni po spisku	489	487	486	99,8	99,4
2.	Zaposleni na delu	448	432	449	103,9	100,2
3.	Količina po tonah	95.147	107.188	116.922	109	123
4.	Realizacija po vredn.	100.654.920	160.697.171	196.584.805	122	195
5.	Celotni dohodek	102.001.459	161.551.859	199.192.941	123	195
6.	Porabljena sredstva	77.676.653	133.638.288	167.572.365	125	216
7.	Razlika v ceni	32.132.548	39.008.575	44.356.463	114	138
8.	Dohodek	24.324.805	27.913.561	31.620.576	113	130
9.	Dobiček	9.239.651	12.097.150	13.031.510	108	141
10.	Stroški in obveznosti	10.078.448	12.550.434	14.696.370	117	146
11.	Vložena sredstva	26.885.965	31.874.765	41.992.103	131	156
12.	Doseženi BOD	13.334.269	14.853.698	17.109.363	115	128
13.	Dosež. skladi (vklj. cbv za družb. potr.)	5.853.959	8.019.949	8.378.140	104	143
14.	Količ. na zaposl. (3:2)	212.40 t	262.60 t	260.40 t	99	123
15.	Realiz. na zaposl. (4:2)	224.676	371.984	437.850	118	195
16.	Razlika v ceni na zaposl.	71.724	90.298	98.790	109	138
17.	Doh. na zaposl. (8:2)-st.prod.	54.296	64.615	70.425	109	130
18.	Dobiček na zaposl. (9:2)	20.625	28.000	29.025	104	141
19.	Bruto OD na zap. (12:2)	29.765	34.385	38.105	111	128
20.	Skladi na zaposl. (13:2)	13.065	18.565	18.660	101	143
21.	Stroški na t v din (10:3)	105.93	117.08	125.70	107	119
22.	Razlika v ceni na t v din (7:3)	337.70	363.90	379.35	104	112
23.	Stopnja ekoncm. (5:6)	1.3131	1.2089	1.1887	98	91
24.	Stopnja rentabilnosti (8:11)	0.9047	0.8757	0.7530	86	83
25.	Stopnja dobička (9:11)	0.3437	0.3795	0.3103	82	90

TOZD

Pri komercialno-tržni funkciji bo po funkcionalno-tehnološkem kriteriju mogoče organizirati TOZD, kolikor gre za veliko podjetje. Takšna TOZD bo lahko stopala v poslovne odnose na tržišču, zlasti pa v odnose v okviru podjetja. Pri velikih podjetjih bo mogoče komercialno-tržno funkcijo razdeliti na prodajno-komercialno funkcijo in pa komercialno-nabavno funkcijo.

Potrebno je seveda opozoriti, da je funkcionalno-tehnološki kriterij le eden od kriterijev, po katerem se lahko organizira TOZD. Zaokroženost posameznih funkcij nam veliko pomaga. Storili bi veliko napako, če bi pri organiziranju TOZD upoštevali posamezne funkcije podjetja in na podlagi teh funkcij v smislu funkcionalno-tehnološkega kriterija organizirali TOZD. Tehnološka zaključenost je kvečjemu eden izmed pogojev za celovitost.

Teritorialna izločenost podjetja bo velikokrat razlog za formiranje temeljnih organizacij združenega dela, zlasti, če je ta del podjetja tudi po funkcionalno-tehnološkem kriteriju zaključen. V oddaljenih obrahih je najlačji formirati temeljno organizacijo združenega dela s statusom pravne osebe. Normalno je, da stopa takšen del podjetja v poslovna razmerja s tretjimi osebami.

Organizacijsko-vodstveni kriterij se izčrpa v dejstvu, da mora imeti TOZD tehnično vodstvo, ki je enotno organizirano. Omenjeni kriterij je povezan s funkcionalno-tehnološkim kriterijem, kajti ni mogoče ločevati vodstva od funkcionalno-tehnološke funkcije TOZD, kjer morajo vse linije komuniciranja in samoupravni organizem biti med seboj povezani v enotnem procesu dela. Proses drobljenja povezanosti med pravicami in dolžnostmi ter odgovornostjo, ki jo poznamo v delovni entiteti, lahko samo škoduje v TOZD.

POSLOVANJE v l. 1972

Poslovanje podjetja je v letu 1972 potekalo v redu. Naraščanje prometa se je nadaljevalo z enako močjo, kot pretekla leta. Celotni dohodek je bil v 2 letih višji za 95 %, dohodek za 30 %, dobiček pa za 41 %, osebni dohodki vkalkulirani za 25 % in osebni dohodki iz dobička za 38 %. Ti rezultati so bili doseženi ob enakem številu zaposlenih na delu.

Povečani obseg poslovanja je zahteval tudi višja obratna sredstva. Ta so se povečala za 76 % na leto 72 in omogočila večji promet, tudi če so se zmanjšali nekoliko koeficienti obračanja obratnih sredstev.

Produktivnost se je zvišala v 2 letih za 30 %, samo za leto 1971 pa za 9 %. Žal pa še nadalje pada stopnji rentabilnosti in ekonomičnosti, za kar krivimo predvsem neurejene gospodarske razmere v državi.

Delitev dohodka se je odvijala v skladu s samoupravnim sporazumom za trgovino, kamor smo pristopili že v letu 1971.

Specifično naš instrumentarij delitve dohodka v podjetju omogoča, da se uspešno vključujemo v delitvene tokove, ki jih usmerjajo družbeni dogovori. Tretjino sredstev namenjamo za sklade, dve tretjini dohodka pa sta potrebnii za osebne dohodke zaposlenih. Odnos med poprečnim osebnimi dohodki v podjetju so se znižali tako, da so zdaj med enotami manjše razlike, kot so bile pred leti. Poprečni neto osebni dohodek je bil 2.140,30 din v letu 1972. Najvišji osebni dohodek je limitiran na 5.000,00, kar predstavlja odnos od poprečja 1 : 2,34. Tudi najnižji osebni dohodek v podjetju je v skladu z družbenim dogovorom in sa-moupravnim sporazumom in je postavljen na 1.000,00.

ANALIZA DELITVENEGA RAZMERJA

Osemletni pregled delitvenega razmerja med osebnimi dohodki in skladi bruto nam daje naslednji pregled:

	oseb.doh.	skladi
1965	100	76.95
1966	100	73.45
1967	100	90.63
1968	100	77.66
1969	100	72.17
1970	100	69.41
1971	100	65.07
1972	100	67.21

Z izjemo leta 1967, ko je prišlo do kritične situacije, se razmerje giblje vedno bolj gospodarno in se odnos v korist skladov vidno izboljšuje. V letu 1972 je odnos nekoliko zanikal v korist osebnih dohodkov zaradi določil samoupravnega sporazuma, ker smo delitev opravili po njegovih določilih.

Petletni pregled o delitvenem razmerju delitve dobička pa kaže naslednjo sliko:

	dobiček	za sklade	za OD iz dob.	za družb. potrebe
1968	100	59.74 %	40.26 %	-
1969	100	68.91 %	30.77 %	0.32 %
1970	100	63.36 %	36.39 %	0.25 %
1971	100	65.93 %	33.70 %	0.37 %
1972	100	64.06 %	35.71 %	0.23 %

Ugotovitev dohodka in razdelitev po poslovalnicah za leto 1972

Poslovalnice	Realizacija po vrednosti	Razlika v ceni	Izredni doh.in doh.cd obresti manj izredni izdatki	8,8 % prisp. za upravo	Material.str. in amortizacija	Dohodek
			4	5	6	7
1	2	3				
Ljubljana	17.028.878,60	6.509.562,69	4.715,24	521.244,75	2.126.886,07	3.866.147,11
Trbovlje	4.141.069,02	1.424.488,66	658,43	110.757,20	330.649,57	983.740,32
Kranj	9.288.398,21	3.693.522,85	8.542,15	292.994,20	891.667,25	2.517.403,55
Maribor	14.865.339,71	4.740.017,47	58.575,60	381.528,35	1.469.992,01	2.829.921,51
Celje	7.824.503,11	3.862.831,38	45.787,02	310.995,00	974.777,65	2.622.845,75
Slov.Konjice	2.806.534,46	869.177,86	4.340,91	67.475,40	238.543,92	558.817,63
Brežice	10.318.603,59	2.885.299,93	4.480,98	228.476,90	744.988,38	1.916.715,63
Kočevje	1.508.438,00	872.987,20	3.000,09	67.937,80	267.315,78	540.736,71
Novo mesto	4.136.375,17	1.645.898,68	5.174,63	134.067,80	360.447,10	1.156.558,41
Nova Gorica	6.437.557,19	2.424.666,77	19.609,97	195.104,65	658.305,83	1.590.866,26
Koper	4.743.674,66	1.952.113,16	8.571,25	159.805,30	795.011,77	988.724,84
Pivka	1.482.232,53	566.657,23	1.922,80	44.661,65	191.203,60	332.714,78
TO Ljubljana	7.129.734,91	2.064.734,71	81.739,76	181.696,35	472.121,64	1.492.656,18
TO Bohova	6.691.920,24	2.300.726,15	52.607,52	202.463,90	701.932,74	1.448.937,03
NPOT	10.217.834,81	427.044,94	93.402,54	31.248,75	62.667,30	337.652,39
Komerc. biro	110.253.348,74	7.659.558,66	155.973,56	750.000,00	1.744.552,75	5.009.031,75
Skupaj posl.	218.874.442,95	43.899.287,74	92.622,27	3.680.058,30	12.031.063,36	28.193.469,85
Bach	26.645,60	26.645,60	42,70	-	234.830,89	261.332,79
Uprava	78.035,54	78.035,54	347.332,48	3.680.058,30	939.654,01	3.165.772,31
Skupaj	218.979.124,09	44.003.968,88	254.567,51	-	12.735.886,43	31.620.575,95

Poslovalnice	Pogod.in zakon. obvezn.ter prom. davek	3 % za sk. oseb. doh.	Prisp. za sklade po enot.meril.	Prisp. za sklade po pos. mer.	Prisp. za pridobivanje likvid. sred.	Obvezn.do spleš. družb.potreb in amort.od premale izkor.stroj.kap.
	8	9	10	11	12	14
Ljubljana	809.935,06	115.984,40	702.928,75	169.625,19	62.810,10	-
Trbovlje	218.433,30	29.512,20	176.020,60	98.619,78	15.778,30	dr.p. 7.285,80
Kranj	513.206,63	75.522,10	460.965,30	150.153,16	29.185,70	am. 2.188,60
Maribor	606.603,31	84.897,65	444.663,65	-	16.624,50	dr.p. 490,00
Celje	519.277,45	78.685,40	483.820,70	-	24.583,40	am. 1.257,37
Slov.Konj.	129.074,90	16.764,55	98.840,80	62.626,33	21.407,80	dr.p. 6.553,13
Brežice	381.116,79	57.501,45	353.187,75	382.559,63	4.576,00	am. 1.034,34
Kočevje	129.809,49	16.222,10	94.513,25	45.504,36	23.708,95	dr.p. 1.300,80
Novo mesto	187.846,68	34.696,75	222.803,70	94.153,47	4.626,55	am. 542,72
Nova Gorica	305.937,91	47.726,00	295.533,50	92.844,94	12.117,65	am. 147,37
Koper	221.198,48	29.661,75	130.479,50	-	10.385,75	dr.p. 10.000,00
Pivka	78.189,18	9.981,45	58.540,90	1.167,21	14.192,00	dr.p. 3.020,48
TO Ljubljana	95.586,10	44.779,70	321.326,30	-	6.067,35	am. 444,08
TO Bohova	107.764,12	43.468,10	308.469,75	36.626,66	-	-
NPOT	90.388,03	10.129,55	79.850,91	-	3.685,10	-
Komerc.biro	1.467.693,44	150.270,95	910.148,18	519.050,29	287.782,25	-
Skupaj posl.	5.862.060,87	845.804,10	5.142.093,54	1.652.931,02	504.282,40	am. 8.634,96
Bach	17.085,15	-	-	-	-	dr.p. 29.829,73
Uprava	253.926,54	-	405.971,95	-	-	-
Skupaj	6.133.072,56	845.804,10	5.548.065,49	1.652.931,02	504.282,40	38.464,69

UGOTOVITEV IN RAZDELITEV DOHODKA PO POSLOVALNICAH ZA LETO 1972

Poslovalnice	Za osebne doh. enote	Izplačani OD (iz mes.kvote)	Razlika za izplačilo	Izplačani OD iz dobička	Razlika vračilo	izplačilo
15	16	17	18	19	20	21
Ljubljana	2.054.863,61	1.386.979,10	617.884,51	401.329,10		216.555,41
Trbovlje	438.090,34	341.701,90	96.388,44	78.776,35		17.612,09
Kranj	1.285.692,06	981.676,68	304.015,38	248.216,87		55.798,51
Maribor	1.677.987,50	1.327.670,55	370.316,95	358.611,70		11.705,25
Celje	1.517.319,26	1.253.793,15	463.526,11	321.832,20		141.693,91
Slov. Konjice	245.735,05	179.995,70	65.739,80	35.017,80		30.721,55
Brežice	718.098,34	397.594,70	320.503,64	260.353,35		60.150,29
Kočevje	250.060,96	173.463,75	76.597,21	65.927,30		10.669,91
Novo mesto	594.792,79	436.944,90	157.847,99	104.999,35		52.848,54
Nova Gorica	838.438,16	551.316,80	287.121,36	253.604,15		33.517,21
Koper	587.172,63	527.007,95	60.164,68	61.646,90	1.482,22	
Pivka	178.768,69	147.008,90	31.759,79	46.384,15	14.624,36	
TO Ljubljana	1.030.520,00	780.439,55	250.080,45	122.499,40		127.581,05
TO Bohova	952.608,40	529.251,40	423.357,00	340.049,60		83.307,40
NPOT	153.598,80	150.022,87	3.575,93	3.575,93		-
Komerc.biro	1.674.086,64	1.504.440,17	169.646,47	169.646,47		
Skupaj posl.	14.147.833,23	10.449.308,07	3.698.925,16	2.872.470,62	16.106,58	842.161,12
Bach	194.248,64	156.570,56	37.678,08	24.224,84		13.453,24
Uprava	2.555.873,82	1.850.114,13	705.759,69	447.382,15		258.377,54
Skupaj	16.897.955,69	12.455.992,76	4.441.962,93	3.344.077,61	16.106,58	1.113.991,90

(NADALJEVANJE
s 4.strani)**tozd**

Vodstvo TOZD mora odgovarjati samo-upravnim organom temeljne organizacije združenega dela. Odgovornost vodstva se ocenjuje po nekih globalnih kazalcih, kot je porast dohodka, razvoj TOZD in podobno. Organizačjsko vodstvo mora imeti zaradi tega dovolj prostora za samoiniciativnost. Jasno je, da bo tam, kjer ni mogoče v delu podjetja organizirati enotnega vodstva, prej ali slej prišlo do problemov v TOZD.

Tudi gospodarsko-obračunski kriterij je eden od elementov, po katerih bomo presojali delovno celoto TOZD. Samoupravljanje v temeljni organizaciji združenega dela je mogoče le, če je mogoče delovne uspehe planirati in merititi ter na podlagi tega ugotavljati in deliti dohodek. Gospodarsko-obračunski kriterij je praktično posledica vseh navedenih kriterijev. V okviru omenjenega kriterija bomo ugotavljali, ali je možno stalno ugotavljanje stroškov ter vodenje kompletnega obračuna v TOZD.

Ugotavljanje stroškov in dohodka sta osnovno izhodišče pri gospodarsko-obračunskem kriteriju. To praktično pomeni, da se v TOZD ugotavljajo stroški in rezultat dela, ne pa osnove globalne razdelitve dohodka podjetja. Cena storitve oziroma proizvoda TOZD je rezultat vrednosti dela, ki se ovrednoti na tržišču ali pa v okviru podjetja samega. Zaradi tega se v TOZD oblikujejo tudi skladki, ki pa

(NADALJEVANJE
na naslednji strani)

ANALIZA DELITVE

OSEBNIH DOHODKOV

Težnja, da se velike razlike med osebnimi dohodki med poslovalnicami zmanjšajo na normalno mero, se nam je že uresničila. Pregled petletnega razdobja nam kaže, zakaj smo pričeli z ukrepi in instrumenti delitve in izboljšanjem delom zniževati velike razlike med poslovalnicami oziroma samostojnimi obračunskimi enotami.

ODNOS MED POPREČNIMI OSEBNIMI DOHODKI

	poprečni OD v podjetju	najnižje poprečje	najvišje poprečje	2 : 1	3 : 1	3 : 2
				2	3	4
1968	1.092.91	Pivka 523,96	Trbovlje 2.399.25	0.48	2.19	4.58
1969	1.253.98	Pivka 558.74	Kranj 1.599.78	0.45	1.27	2.86
1970	1.570.66	Pivka 1.044.68	Kom.biro 2.959.32	0.67	1.88	2.83
1971	1.832.74	TO Bohova 1.341.34	NPOT 2.704.52	0.73	1.47	2.01
1972	2.140.30	Pivka 1.630.70	stiskal. BACH 2.953.80	0.76	1.38	1.81

V letu 1968 je bilo razmerje med najboljšo in najslabšo poslovno enoto v osebnih dohodkih 1 : 4,5. V letu 1972 pa je le še 1 : 1,8, kar je vsakokor izboljšanje. Odnos med najvišjim poprečjem OD in poprečjem OD v podjetju v letu 1972 je za polovico boljši, kot je bil v letu 1968. Prav tako se je odnos izboljšal tudi med najnižjim poprečjem, kar je še posebno ugodno, ker so prav v enotah z najnižjim poprečjem najnižji osebni dohodki.

PODATKI O POVPREČNIH OD za leto 1972

Poslovalnice	Doseženi	Doseženi	Doseženi	Izplač.	Doseženi	6:5	6:4	6:3	6:2
	OD 1969	OD 1970	OD 1971	vkalk.OD 1972	OD 1972				
1	2	3	4	5	6				
Ljubljana	1.164,80	1.619,80	1.836,38	1.476,00	2.133,00	144	116	131	183
Trbovlje	1.577,94	2.103,92	2.340,52	1.860,00	2.393,30	128	102	113	151
Kranj	1.599,78	1.679,86	1.889,16	1.776,30	2.329,60	131	123	138	145
Maribor	982,80	1.386,84	1.661,66	1.337,70	1.754,50	131	105	126	178
Celje	1.073,80	1.350,44	1.543,36	1.243,00	1.790,90	144	116	132	166
Slov.Konjice	1.523,34	1.714,44	2.234,96	1.552,40	2.224,00	143	99	129	145
Brežice	1.068,34	1.663,48	2.143,96	1.392,30	2.735,40	196	127	164	256
Kočevje	1.352,26	1.912,82	2.207,66	1.699,90	2.447,90	144	110	127	181
Novo mesto	1.173,90	1.173,90	2.185,82	1.785,40	2.431,50	136	111	207	207
Nova Gorica	1.366,82	1.601,60	2.049,32	1.577,90	2.398,70	152	117	149	175
Koper	1.188,46	1.172,08	1.552,46	1.481,50	1.654,40	111	106	141	139
Pivka	558,74	1.044,68	1.734,46	1.283,10	1.630,70	127	94	156	291
TO Ljubljana	1.219,40	1.335,88	1.403,22	1.301,30	1.718,10	132	122	128	140
TO Bohova	1.133,86	1.252,16	1.341,34	1.244,90	2.158,50	173	160	172	190
NPOT	-	2.285,92	2.704,52	2.904,70	2.972,00	102	109	130	-
Komerc biro	2.265,90	2.959,32	2.422,42	2.127,60	2.393,30	112	98	80	105
Bach	1.115,66	1.425,06	2.366,00	2.380,50	2.953,80	124	124	207	264
Uprava	1.587,04	2.002,00	2.173,08	1.807,25	2.513,40	139	115	125	158
Povpr.v podj.	1.253,98	1.570,66	1.832,74	1.565,20	2.140,30	136	116	136	170

tozd

nikakor ne smejo pomeniti drobljenje sredstev in možnost neprimerne in nemenske porabe teh sredstev.

Pri določenih delovnih organizacijah je mogoče delovno celoto najti po fazah poslovnega procesa ali pa pri proizvodnji določenega izdelka oziroma pri opravljanju določene storitve. Pri določanju delovne celote po fazah poslovnega procesa bi imeli manj težav kot pri organizirjanju temeljne organizacije združenega dela po proizvodnji določenega izdelka oziroma pri opravljanju določene storitve. V praksi je namreč težko najti del podjetja, ki bi opravljal pri proizvodnji določenega izdelka vsa potrebna dela.

Pri obravnavanju temeljne organizacije združenega dela kot delovne celote moramo poudariti, da je tehnološko-ekonomska začinkozenost pogoj za delovanje na tržišču. Če se namreč upošteva vsebinska opredelitev temeljne organizacije združenega dela, je zelo težko pričakovati, da bi se uspeh TOZD izkazal samo v delovni organizaciji. Najpogosteje primer bo, da se bo uspeh TOZD izkazal v poslovnih odnosih z drugimi temeljnimi organizacijami združenega dela, delno pa tudi v odnosu z ostalimi deli podjetja.

Vladimir Kralj

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNIC

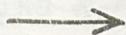
Instrumenti delitve dohodka po poslovalnicah

Delavski svet podjetja je na 73. zasedanju dne 11.4.73 sprejel planske instrumente delitve dohodka, po katerih je bila izvršena delitev dohodka v podjetju in poslovalnicah. V letu 1972 so veljali naslednji instrumenti delitve:

- Prispevek za kritje stroškov in osebnih dohodkov uprave podjetja je znašal 8,8 % od ustvarjene razlike v ceni vsake poslovalnice, razen komercialnega birja, ki mora prispevati fiksni znesek 750.000,00, vendar ta ne sme biti manjši od stopnje 8,8 %.
- Prispevek za skupne osebne dohodke je znašal 3 % od ustvarjenega dohodka PE zmanjšanega za prispevek uprave.
- Prispevek za sklade podjetja po enotnih meritih je znašal 23 % od dohodka poslovalnice, ki sestoji iz vkalkuliranih OD in dobička. Poslovalnice Maribor in TO Bohova so prispevale 20 %, Celje in Koper pa 17 %. Nižji prispevek je veljal le, dokler poslovalnica ne preseže poprečni čisti mes. OD 1.800,00.
- Prispevek za sklade podjetja po posebnih meritih usmerja dohodek poslovalnic v sklade pospešeno po posebni formuli, če njihovi osebni dohodki presežejo čiste mesečne OD 1.800,-.
- Prispevek za pridobivanje likvidnih sredstev plačuje vsaka poslovalnica v višini 1,2 % letno od uporabljenih obratnih sredstev, razen TO Bohova.
- Prispevek v skladu zaradi premalo izkoristenih strojnih kapacitet plačujejo vse poslovalnice, ki ne dosežejo minimalne izkorisenosti strojnih kapacitet, s katerimi razpolagajo.
- Vkalkulirane stopnje investicijskega vzdrževanja so različne po poslovalnicah.

Podrobnejša določila so vsebovana v splošnem aktu planskih instrumentov za leto 1972.

Analiza in naslednji pregledi osvetljujejo delo poslovalnic v letu 1972.

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE L J U B L J A N A

Zap. štev.	B e s e d i l o	1971	1972	Indeks
1.a)	količina (eksterna in interna)	18.799.266	20,919,000	111
b)	realizacija - eksterna	10,574.537	12,618.935	119
c)	realizacija - interna	3,205.076	4,409.942	137
č)	realizacija skupaj	13,779.613	17,028.878	123
2.	nabavna vrednost realizacije	8,483.193	10,519,315	124
3.	razlika v ceni	5,296.419	6,509.562	123
4.	izredni dohodki	50.691	47.713	94
5.	izredni izdatki	20.401	42.997	211
6.	% za upravo podjetja	429.013	521.244	121
7.	material. str. brez amortizac.	1,161.904	1,689.787	146
8.	amortizacija	474.446	437.178	92
9.	dohodek	2,794.519	3,056.212	109
10.	pogodb.in zak.obv.ter pr.d.	611.335	809.935	132
11.	3% za skup. osebne doh.	97.840	115.984	118
12.	skladi - enotna merila	642.739	702.928	109
13.	skladi - posebna merila	228.469	169.625	74
14.	prisp. za pridob.likv.sred.	-	62.810	-
15.	prisp.za neizkorisč.stroj.kap.	-	-	-
16.	za OD enote	1,825.470	2,004.863	110
17.	za sklade podj. (12+13+14+15)	871.208	935.364	107
18.	štev. opravljenih del. ur	115.091	110.970	96
19.	število delavcev na delu	53	55	104
20.	količina na 1 osebo la : 19	354.703	380.345	107
21.	realizacija na osebo lč : 19	259.992	309.615	119
22.	dohodek na 1 osebo 9 : 19	52.726	55.567	105
23.	razlika v ceni na 100 kg	28	31	110
24.	poslovn. str. na 100 kg	9	14	144
25.	% realiz. od nab. vredn. lč:2	162	161	100
26.	% OD od razl. v ceni 16 : 3	34	30	89
27.	% skladov od dohodka 17 : 9	31	30	98
28.	% skladov od oseb.doh. 17:16	47	46	97

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE T R B O V L J E

Zap. št. stev.	B e s e d i l o	1971	1972	Indeks
1.a)	količina (eksterna in interna)	4,156.753	4,614.190	111
b)	realizacija - eksterna	2,667.021	3,546.757	133
c)	realizacija - interna	685.251	594.311	87
č)	realizacija skupaj	3,352.272	4,141.069	123
2.	nabavna vrednost realizac.	2,162.039	2,716.580	126
3.	razlika v ceni	1,190.233	1,424.488	120
4.	izredni dohodki	2.154	671	31
5.	izredni izdatki	37	13	36
6.	% za upravo podjetja	92.656	110.757	119
7.	material.str. brez amortiz.	268.294	207.705	77
8.	amortizacija	13.330	122.943	922
9.	dohodek	682.972	765.307	112
10.	pogodb.in zak.obv.ter pr.d.	177.905	218.433	123
11.	3% za skupne osebn. dohodke	24.542	29.512	120
12.	skladi - enetna merila	157.083	176.020	112
13.	skladi - posebna merila	109.552	98.619	90
14.	prisp. za pridob. likv.sred.		15.778	-
15.	prisp. za neizkoris. stroj.kap.		-	-
16.	za OD enote	379.878	438.090	115
17.	za sklade podjetja (12+13+14+15)	271.930	290.418	107
18.	štev. opravljenih del. ur	18.728	19.773	105
19.	število delavcev na delu	9	10	111
20.	količina na 1 osebo la :19	461.861	461.419	99
21.	realizacija na 1 osebo 1č : 19	372.474	414.106	111
22.	dohodek na 1 osebo 9 : 19	75.885	76.530	101
23.	razlika v ceni na 100 kg	28	30	108
24.	poslov. str. na 100 kg	7	11	153
25.	% realizacije od nab.vred. 1č:2	155.	152	98
26.	% OD od razl. v ceni 16 : 3	31	30	96
27.	% skladov od dohodka 17 : 9	39	37	95
28.	% skladov od oseb. deh. 17 : 16	71	66	92

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE K R A N J

Zap. štev.	B e s e d i l o	1971	1972	Indeks
1.a)	količina (eksterna in interna)	11.370.247	14.530.073	128
b)	realizacija - eksterna	6.126.762	7.419.917	121
c)	realizacija - interna	940.072	1.868.480	198
č)	realizacija skupaj	7.066.834	9.288.398	131
2.	nabavna vrednost realizac.	4.083.055	5.594.875	137
3.	razlika v ceni	2.983.779	3.693.522	124
4.	izredni dohodki	13.681	13.627	99
5.	izredni izdatki	53.298	5.085	95
6.	% za upravo podjetja	238.219	292.994	123
7.	material.str. brez amortizac.	503.067	479.173	95
8.	amortizacija	385.312	412.493	107
9.	dohodek	1.583.726	2.004.196	126
10.	pogodb.in zak.obv.ter pr.d.	379.645	513.206	135
11.	3% za skupne oseb. doh.	54.526	75.522	138
12.	skladi - enotna merila	364.257	460.965	126
13.	skladi - posebna merila	162.169	150.153	92
14.	prisp. za pridob.likv. sred.	-	29.185	-
15.	prisp.za neizkor. stroj. kap.	-	-	-
16.	za OD enote	974.781	1.285.692	132
17.	za sklade podjetja (12+13+14+15)	526.426	640.304	122
18.	štav. opravljenih del. ur	56.520	60.712	107
19.	število delavcev na delu	26	32	123
20.	količina na 1 osebo la : 19	437.317	454.064	104
21.	realizacija na 1 osebo lč : 19	271.801	290.262	107
22.	dohodek na 1 osebo 9 : 19	60.912	62.631	103
23.	razlika v ceni na 100 kg	26	25	97
24.	posl. str. na 100 kg	8	9	111
25.	% realiz. od nab. vred. la : 2	173	166	96
26.	% OD od razl. v ceni 16 : 3	32	34	106
27.	% skladov od dohodka 16 : 9	33	32	96
28.	% skladov od osebn. doh. 17:16	54	50	92

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE M A R I B O R

Zap. štev.	B e s e d i l o	1971	1972	Indeks
1.a)	količina (eksterna in interna)	18.157.785	16.873.586	93
b)	realizacija - eksterna	12.413.139	13.707.576	110
c)	realizacija - interna	1.011.669	1.157.762	114
č)	realizacija skupaj	13.424.808	14.865.339	111
2.	nabavna vrednost realizac.	8.752.080	10.125.322	115
3.	razlika v ceni	4.672.728	4.740.017	101
4.	izredni dohodki	35.816	26.084	73
5.	izredni izdatki	6.475	84.660	130
6.	% za upravo podjetja	374.739	381.528	102
7.	material.str. brez amortizac.	800.199	945.860	118
8.	amortizacija	534.673	524.131	98
9.	dohodek	2.577.184	2.223.318	86
10.	pogodb.in zak.obv.ter pr.d.	578.928	606.603	105
11.	3% za skupne osebne doh.	89.773	84.897	94
12.	skladi - enotna merila	592.752	444.663	75
13.	skladi - posebna merila	216.440	-	-
14.	prisp. za pridob.likv. sred.	-	7.958	-
15.	prisp. za neizkorišč.stroj.kap.	-	-	-
16.	za OD enote	1.671.713	1.677.987	100
17.	za sklade podjetja (12+13+14+15)	809.193	452.622	56
18.	štev. opravljenih del. ur	119.405	115.335	96
19.	število delavcev na delu	55	53	96
20.	količina na 1 osebo la : 19	330.142	318.369	96
21.	realizacija na 1 osebo lč : 19	244.087	280.478	114
22.	dohodek na 1 osebo 9 : 19	46.857	41.949	89
23.	razlika v ceni na 100 kg	25	28	109
24.	poslov.str. na 100 kg	8	12	149
25.	% realizac. od nab. vred. lč : 2	153	147	96
26.	% OD od razl. v ceni 16 : 3	36	35	99
27.	% skladov od dohodka 17 : 9	31	20	65
28.	% skladov od oseb. doh. 17 : 16	48	27	56

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE C E L J E

Zap. štev.	B e s e d i l o	1971	1972	Indeks
1.a)	količina (eksterna in interna)	12.138.552	11.785.844	97
b)	realizacija - eksterna	6.342.291	6.747.643	106
c)	realizacija - interna	620.768	1.076.859	173
č)	realizacija skupaj	6.963.059	7.824.503	112
2.	nabavna vrednost realizac.	3.429.461	3.961.671	115
3.	razlika v ceni	3.533.598	3.862.831	109
4.	izredni dohodki	14.846	54.959	370
5.	izredni izdatki	504	9.172	181
6.	% za upravo podjetja	287.227	310.995	108
7.	material. str. brez amortizac.	712.512	591.039	83
8.	amortizacija	368.515	383.738	104
9.	dohodek	1.898.393	2.103.568	111
10.	pogodb. in zak. obv. ter pr.d.	420.379	519.277	123
11.	3% za skupne osebne doh.	65.390	78.685	120
12.	skladi - enotna merila	436.630	483.820	111
13.	skladi - posebna merila	85.763	-	-
14.	prisp. za pridob. likv. sred.	-	21.407	-
15.	prisp. za neizkorišč. stroj. kap.	-	-	-
16.	za OD enote	1.304.408	1.517.319	116
17.	za skladē podjetja (12+13+14+16)	522.393	505.228	97
18.	število opravljenih del. ur	102.404	102.864	100
19.	število delavcev na delu	47	51	108
20.	količina na 1 osebo la : 19	258.267	231.094	89
21.	realizacija na 1 osebo lč : 19	148.150	153.421	103
22.	dohodek na 1 osebo 9 : 19	40.391	41.246	102
23.	razlika v ceni na 100 kg	29	33	112
24.	poslov. str. na 100 kg	10	13	125
25.	% realiz. od nab. vred. lč : 2	203	197	97
26.	% OD od razl. v ceni 16 : 3	37	39	106
27.	% skladov od dohodka 17 : 9	27	24	87
28.	% skladov od oseb. doh. 17 : 16	40	33	83

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE SLOVENSKE KONJICE

Zap. št.ve.	B e s e d i l o	1971	1972	Indeks
1.a)	količina (eksterna in interna)	4,181.747	4,708.141	112
b)	realizacija - eksterna	2,325.288	2,771.179	119
c)	realizacija - interna	116.957	35.354	30
č)	realizacija skupaj	2,442.246	2,806.534	115
2.	nabavna vrednost realizacije	1,709.956	1,937.356	113
3.	razlika v ceni	732.290	869.177	119
4.	izredni dohodki	2.316	9.094	392
5.	izredni izdatki	570	13.435	235
6.	% za upravo podjetja	57.415	67.475	117
7.	material.str. brez amortizac.	155.212	227.129	146
8.	amortizacija	6.138	11.414	186
9.	dohodek	405.529	429.742	106
10.	pogodb.in zak.obv.ter pr.d.	102.053	129.074	126
11.	3% za skupne osebne doh.	15.458	16.764	108
12.	skladi - enotna merila	93.271	98.840	106
13.	skladi - posebna merila	77.308	62.626	81
14.	prisp. za pridob.likv. sred.	-	4.576	-
15.	prisp. za neizkorisč.str. kap.	-	-	-
16.	za OD enote	219.490	245.735	112
17.	za sklade podjetja (12+13+14+15)	170.580	166.043	97
18.	število opravljenih del. ur	11.439	12.568	110
19.	število delavcev na delu	5	6	120
20.	količina na 1 osebo la : 19	836.349	784.690	94
21.	realizacija na 1 osebo lč : 19	488.449	467.724	96
22.	dohodek na 1 osebo 9 : 19	81.105	71.623	88
23.	razlika v ceni na 100 kg	17	18	105
24.	poslovni str. na 100 kg	4	8	178
25.	% realizac.od nab.vredn. lč : 2	143	145	101
26.	% OD od razl. v ceni 16 : 3	30	28	94
27.	% skladov od dohodka 17 : 9	42	39	92
28.	% skladov od oseb. doh. 17 : 16	78	67	87

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE BREŽICE

v din

Zap. št.	B e s e d i l o	1971	1972	Indeks
1.a)	Količina (ekstern -interna)	7.305.458	9.279.712	127
b)	Realizacija - eksterna	5.692.917	9.254.143	162
c)	Realizacija - interna	236.034	1.064.459	451
č)	Realizacija skupaj	5.928.952	10.318.603	174
2.	Nabav.vredn.realizacije	4.350.860	7.433.303	171
3.	Razlika v ceni	1.578.091	2.885.300	183
4.	Izredni dohodki	15.361	10.805	70
5.	Izredni izdatki	3.495	6.324	181
6.	% za upravo podjetja	125.655	288.076	229
7.	Mater.stroški brez amort.	385.749	552.953	143
8.	Amortizacija	135.886	192.034	141
9.	Dohodek enote	778.724	1.535.598	197
10.	Pogodb. in zak.obv.in prom.davek	197.713	381.116	193
11.	3 % za skupne osebne dohodke	28.279	57.501	203
12.	Skladi - enotna merila	179.106	353.187	197
13.	Skladi - posebna merila	113.445	182.559	161
14.	Prisp.za pridob.likv.sredstev	-	23.708	-
15.	Prispevek za neizk.strojne kapac.	-	-	-
16.	Za OD enote	457.892	718.098	157
17.	Za sklade podjetja(12+13+14+15)	292.552	559.456	191
18.	Štev.opravljenih del.ur	22.629	29.687	131
19.	Štev.delavcev na delu.	10	16	160
20.	Količina na 1.osebo 1 a : 19	730.545	579.982	79
21.	Realizacija na 1 osebo 1č : 19	592.895	644.912	109
22.	Dohodek na 1 osebo 9 : 19	77.972	95.974	123
23.	Razlika v ceni na 100 kg	21	31	144
24.	Poslov.strški na 100 kg	8	12	156
25.	% realizacije od nab.vred. 1 č : 2	136	139	102
26.	% OD od razl.v ceni 16 : 3	29	25	85
27.	% skladov v od dohodka 17 : 9	37	36	97
28.	% skladov od os.doh. 17 : 16	64	78	122

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE KOČEVJE

v din

Zap. št.	B e s e d i l o	1971	1972	Indeks
1. a)	Količina (eksterna -interna)	1.760.411	2.044.510	116
b)	Realizacija eksterna	1.199.873	1.105.221	92
c)	Realizacija interna	143.307	403.216	281
č)	Realizacija skupaj	1.343.180	1.508.438	112
2.	Nabav.vredn.realizacije	675.785	635.450	94
3.	Razlika v ceni	667.394	872.987	130
4.	Izredni dohodki	978	3.326	340
5.	Izredni izdatki	397	323	81
6.	% za upravo podjetja	52.220	67.937	130
7.	Mater.stroški brez amort.	154.667	199.465	129
8.	Amortizacija	31.246	67.850	217
9.	Dohodek enote	336.332	410.927	122
10.	Pogodb.in zak.obv.in prom.davek	100.069	129.809	129
11.	3% za skupne osebn.dohodke	12.895	16.222	125
12.	Skladi enotna merila	77.356	94.513	122
13.	Skladi posebna merila	50.070	45.504	91
14.	Prisp.za pridob.likv.sr.	-	-	-
15.	Prisp.za neizk.strojne kapac.	-	4.626	-
16.	Za OD enote	196.010	250.060	127
17.	Za sklade podjetja(12+13+14+15)	127.427	144.644	113
18.	Štev.opravlј.del.ur	9.672	10.920	112
19.	Štev.del.na delu	4	5	125
20.	Količina na 1.osubo la :19	440.103	408.902	93
21.	Realizac.na 1.osobo 1č : 19	335.795	301.687	90
22.	Dohodek na 1.osobo 9:19	84.083	82.185	97
23.	Razlika v ceni na 100 kg	38	43	112
24.	Poslov.str.na 100 kg	12	19	161
25.	% realizacije od nab.vr. 1č : 2	199	237	119
26.	% OD od razl.v ceni 16 : 3	29	28	97
27.	% skladov od dohodka 17 : 9	38	35	93
28.	% skladov od os.doh. 17 : 16	65	58	89

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE NOVO MESTO

v din

Zap. št.	B e s e d i l o	1971	1972	Indeks
1. a)	Količina (eksterna in interna)	7.576.219	4.131.938	115
2 b)	Realizacija - eksterna	3.261.057	3.545.105	109
c)	Realizacija - interna	261.269	591.270	226
č)	Realizacija - skupaj	3.522.327	4.136.375	117
2.	Nabavna vredn.realizacije	2.242.950	2.490.476	111
3.	Razlika v ceni	1.279.376	1.645.893	128
4.	Izredni dohodki	25.062	5.487	22
5.	Izredni izdatki	676	313	46
6.	% za upravo podjetja	101.278	134.067	132
7.	Mater.str.brez amortiz.	145.687	173.554	119
8.	Amortizacija	134.193	186.892	139
9.	Dohodek enote	803.555	968.711	122
10.	Pogodb.in zak.obv.ter prom.davek	169.809	187.846	110
11.	3% za skupne OD	27.678	34.696	125
12.	Skladi - enotna merila	184.817	222.803	120
13.	Skladi - posebna merila	91.593	94.153	103
14.	Prisp.za pridob. lič.v.sredstev	-	12.117	-
15.	Prisp.za neizkor.stroj.kapac.	-	-	-
16.	Za OD enote	471.729	594.792	126
17.	Za sklade podjetja(12+13+14+15)	276.411	309.074	112
18.	Število opravljenih delovnih ur	26.684	29.576	111
19.	Število delavcev na delu	12	16	133
20.	Količina na 1 osebo l a : 19	298.018,	258.246	86
21.	Realiz.na 1 osebo lč : 19	293.527	258.523	83
22.	Dohodek na 1 osebo 9: 19	66.962	60.544	90
23.	Razlika v ceni na 100 kg	35	39	111
24.	Poslov.stroški na 100 kg	9	13	147
25.	% realiz.od nab.vred.lč : 2	157	166	106
26.	% OD od razl.v ceni 16 : 3	37	36	98
27.	% skladov od dohodka 17: 9	34	32	93
28.	% skladov od osebn.dohod.17:16	59	52	88

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE NOVA GORICA

Zap. št.ey.	B e s e d i l o	1971	1972	V N din Ind.
1. a)	Količina (eksterna in interna)	7.905.115	8.217.969	10.
b)	Realizacija eksterna	4.816.534	5.593.709	116
c)	Realizacija interna	661.965	843.847	127
č)	Realizacija skupaj	5.478.500	6.437.557	117
2.	Nabavna vrednost realizacije	3.599.106	4.012.890	111
3.	Razlika v ceni	1.879.394	2.424.666	129
4.	Izredni dohodki	20.449	31.090	152
5.	Izredni izdatki	1.552	11.480	739
6.	% za upravo podjetja	150.448	195.104	129
7.	Material. str. brez amortizacije	280.087	390.341	139
8.	Amortizacija	251.947	267.963	106
9.	Dohodek	1.070.456	1.284.928	120
10.	Pogodb. in zak. obv. ter prom. d.	233.876	305.937	131
11.	3 % za skup. osebne doh.	36.474	47.726	131
12.	Skladi - enotna merila	246.205	295.533	120
13.	Skladi - posebna merila	119.941	92.844	77
14.	Prisp. za prib. likv. sred.	-	10.385	-
15.	Prisp. za neizkor. stroj. kapacitet	-	-	-
16.	Za OD enote	667.836	838.438	125
17.	Za sklade podjetja(12+13+14+15)	366.146	398.764	109
18.	Štev. opravljenih delovnih ur	38.996	42.381	108
19.	Število delavcev na delu	18	20	111
20.	Količina na 1 osebo la:19	439.173	410.898	93
21.	Realizacija na 1 osebo 1č:19	304.361	321.877	105
22.	Dohodek na 1 osebo 9 : 19	59.469	64.246	108
23.	Razlika v ceni na 100 kg 3:laxloo	23	29	124
24.	Poslov. str. na 100 kg (7+8+10):laxloo	7	11	155
25.	% realiz. od nab. vredn. 1č : 2	152 %	165%	108
26.	% OD od razl. v ceni 16 : 3	35 %	34%	97
27.	% skladov od dohodka 17 : 9	34 %	31%	90
28.	% skladov od oseb. doh. 17 : 16	54 %	47%	87

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE KOPER

V N din

Zap. št.	B e s e d i l o	1971	1972	Ind.
1. a)	Količina (eksterna in interna)	6.223.329	6.480.484	104
b)	Realizacija eksterna	4.052.396	4.389.211	108
c)	Realizacija interna	427.703	354.463	82
č)	Realizacija skupaj	4.480.100	4.743.674	106
2.	Nabavna vrednost realizacije	2.866.387	2.791.561	97
3.	Razlika v ceni	1.613.713	1.952.113	98
4.	Izredni dohodki	23.000	73.812	321
5.	Izredni izdatki	20.456	82.383	402
6.	% za upravo podjetja	131.223	159.805	121
7.	Material. str. brez amortizacije	319.300	259.477	81
8.	Amortizacija	266.790	287.097	107
9.	Dohodek	808.654	767.526	95
10.	Pogodbene in zak. obv. ter prom. d.	180.581	221.198	122
11.	3 % za skup. osebne doh.	26.968	29.661	110
12.	Skladi - enotna merila	185.990	130.479	70
13.	Skladi - posebna merila	39.535	-	-
14.	Prisp. za pridob. likv. sred.	-	14.192	-
15.	Prisp. za neizkor. stroj kapacitet	-	-	-
16.	Za OD enote	536.160	587.172	109
17.	Za sklade podjetja (12+13+14+15)	225.525	144.671	64
18.	Štev. opravljenih del ur.	40.616	41.823	103
19.	Število delavcev na delu	19	20	105
20.	Količina na 1 osebo la:19	327.543	324.024	99
21.	Realizacija na 1 osebo lč:19	235.794	237.183	100
22.	Dohodek na 1 osebo 9:19	42.560	38.376	90
23.	Razlika v ceni na 100 kg 3:la x 100	25	30	116
24.	Poslovni str. na 100 kg.(7+8+10):laxloo	10	11	114
25.	% realiz.od nab.vred. lč : 2	156%	169%	108
26.	% OD od razl. v ceni 16 :3	33%	30%	92
27.	% od skladov od dohodka 17 : 9	27%	18%	67
28.	% skladov od oseb. doh. 17 : 16	42%	24%	58

ANALIZA POSLOVANJA NPOT

V N din

Zap. št.	B e s e d i l o	1971	1972	Ind.
1. a)	Količina (eksterna in interna)	2.165.866	2.073.074	95
b)	Realizacija eksterna	8.245.966	9.801.138	119
c)	Realizacija interna	609.833	416.696	68
č)	Realizacija skupaj	8.855.800	10.217.834	115
2.	Nabavna vrednost realizacije	8.456.041	9.790.789	115
3.	Razlika v ceni	399.758	427.044	107
4.	Izredni dohodki	-	6.094	-
5.	Izredni izdatki	1.781	1.571	88
6.	% za upravo podjetja	29.513	31.248	106
7.	Material. str. brez amort.	70.608	39.716	56
8.	Amortizacija	-	-	-
9.	Dohodek	180.772	247.264	136
10.	Pogodb.in zak.obv. ter prom. d.	90.368	90.388	100
11.	3 % za skup. osebne doh.	8.935	10.129	113
12.	Skladi enotna merila	41.577	79.850	192
13.	Skladi posebna merila	18.192	-	-
14.	Prisp. za pridob. likv. sred.	-	3.685	-
15.	Prisp. za neizkor. stroj kapacitet	-	-	-
16.	Za OD enote	140.093	153.598	109
17.	Za sklade podjetja (12+13+14+15)	59.770	83.536	139
18.	Število opravljenih delovnih ur	6.520	6.248	96
19.	Število delavcev na delu	3	3	100
20.	Količina na 1 osebo la : 19	721.955	691.024	104
21.	Realizacija na 1 osebo lč : 19	2.951.933	3.405.944	115
22.	Dohodek na 1 osebo 9 : 19	60.257	82.421	136
23.	Razlika v ceni na 100 kg 3:laxloo	184	205	111
24.	Poslov.str. na 100 kg (7+8+10):laxloo	44	62	140
25.	% realiz. od nab. vred. lč: 2	104%	104%	100
26.	% OD od razlike v ceni 16 : 3	35%	35%	100
27.	% skladov od dohodka 17 : 9	33%	33%	100
28.	% skladov od oseb. doh. 17 : 16	42%	54%	127

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE PIVKA

V N din

Zap. št.	B e s e d i l o	1971	1972	Ind.
1. a)	Količina (interna in eksterna)	1.028.670	1.267.816	123
b)	Realizacija eksterna	1.915.977	1.386.199	72
c)	Realizacija interna	70.277	96.032	136
č)	Realizacija skupaj	1.986.254	1.482.232	74
2.	Nabavna vredn. real.	1.464.985	915.575	62
3.	Razlika v ceni	521.269	566.657	108
4.	Izredni dohodki	9.569	2.949	31
5.	Izredni izdatki	5.697	1.027	18
6.	% za upravo podjetja	41.369	44.661	108
7.	Materialni str. brez amortizacije	118.086	104.297	88
8.	Amortizacija	16.432	11.137	67
9.	Dohodek	279.066	254.525	91
10.	Pogodbene in zakonske obv. ter prom. d.	64.593	78.189	99
11.	3 % za skup. osebne doh.	10.477	-	-
12.	Skladi - enotna merila	64.185	58.540	91
13.	Skladi - posebna merila	24.298	1.167	4
14.	Prisp. za pridob. likv. sred.	-	6.067	-
15.	Prisp. za neizkor. stroj. kap.	-	-	-
16.	Za OD enote	180.104	178.768	99
17.	Za sklade podjetja (12+13+14+15)	88.484	65.775	74
18.	Štev. opravljenih delovnih ur	11.068	11.504	104
19.	Število delavcev na delu	5	7	140
20.	Količina na eno osebo la: 19	205.734	181.116	88
21.	Realizacija na 1 osebo 1 č : 19	397.250	211.747	53
22.	Dohodek na 1 osebo 9 : 19	55.813	36.360	65
23.	Razlika v ceni na 100 kg 3:la x 100	50	44	88
24.	Posl. str. na 100 kg. (7+8+10): la x 100	14	15	104
25.	% realiz. od nab. vred. 1č : 2	135%	161%	119
26.	% OD od razl. v ceni 16 : 3	34%	31%	91
27.	% skladov od dohodka 17 : 9	31%	25%	81
28.	% skladov od oseb. doh. 17 : 16	49%	36%	75

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE T.O. LJUBLJANA

v Ndin

Zap. Štev.	B e s e d i l o	1971	1972	Ind.
I.	a) Količina (eksterna in interna)	924.298	995.574	107
	b) Realizacija - eksterna	2.169.200	2.294.725	105
	c) Realizacija - interna	4.300.344	4.835.010	112
	č) Realizacija - skupaj	6.469.544	7.129.735	110
2.	Nabavna vrednost realiz.	4.361.865	5.065.000	116
3.	Razlika v ceni	2.107.679	2.064.735	98
4.	Izredni dohodki	77.295	115.351	149
5.	Izredni izdatki	124.174	33.612	27
6.	% za upravo podjetja	185.476	181.697	98
7.	Materijal. str. brez amort.	319.236	243.709	76
8.	Amortizacija	86.805	74.107	85
9.	Dohodek	1.374.108	1.397.070	101
10.	Pogodb. in zak. obv. ter. pr.d.	82.790	95.586	115
11.	3 % za skup. osebne doh.	44.078	44.780	101
12.	Skladi - enotna merila	316.045	321.326	101
13.	Skladi - posebna merila	67.856	-	-
14.	Prisp. za pridob.likv. sred.	-	-	-
15.	Prisp. za neizkor. stroj. kapac.	-	-	-
16.	Za OD enote	896.903	1.030.520	115
17.	Za sklade podjetja (12+13+14+15)	383.901	321.326	83
18.	Štev. opravljenih del. ur	75.457	71.951	95
19.	Število delavcev na delu	35	34	97
20.	Količina na 1 osebo 1a : 19	26.409	29.281	111
21.	Realizacija na 1 osebo 1č : 19	184.844	209.698	113
22.	Dohodek na 1 osebo 9 : 19	39.260	41.090	104
23.	Razlika v ceni na 100 kg	228	207	91
24.	Poslovni stroški na 100 kg	53	42	78
25.	% realiz. od nab. vred. 1č : 2	148,3 %	140,7 %	95
26.	% OD od razl. v ceni 16 : 3	42,5 %	49,9 %	117
27.	% skladov od dohodka 17 : 9	27,9 %	23,0 %	82
28.	% skladov od oseb.doh. 17 : 16	42,8 %	31,1 %	73

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE T.O. BOHOVA

v Ndin

Zap. štev.	B e s e d i l o	1971	1972	Ind.
I.	a) Količina (eksterna in interna)	1.265.987	1.398.173	110
	b) Realizacija - eksterna	-	-	-
	c) Realizacija - interna	5.666.186	6.691.920	118
	č) Realizacija - skupaj	5.666.186	6.691.920	118
2.	Nabavna vrednost realiz.	3.902.284	4.391.194	112
3.	Razlika v ceni	1.763.902	2.300.726	130
4.	Izredni dohodki	24.067	56.131	233
5.	Izredni izdatki	30.182	3.523	116
6.	% za upravo podjetja	155.223	202.464	130
7.	Material. str. brez amort.	495.319	315.441	63
8.	Amortizacija	119.684	113.494	95
9.	Dohodek	904.454	1.341.173	148
10.	Pogodb. in zak.obv.terpr.d.	76.678	107.764	140
11.	3 % za skup. oseb. doh.	29.627	43.468	147
12.	Skladi - enotna merila	208.025	308.470	148
13.	Skladi - posebna merila	47.279	36.627	77
14.	Prisp. za pridob.likv.sred.	-	-	-
15.	Prisp. za neizkor. str. kap.	-	-	-
16.	Za OD enote	636.479	952.608	149
17.	Za sklade podjetja (12+13+14+15)	255.303	245.096	96
18.	Štev. opravljenih del. ur	55.272	54.373	93
19.	Število delavcev na delu	25	27	103
20.	Količina na 1 osebo 1a : 19	50.639	51.784	102
21.	Realizacija na 1 osebo 1č : 19	226.647	247.849	109
22.	Dohodek na 1 osebo 9 : 19	36.178	49.673	137
23.	Razlika v ceni na 100 kg	139	165	118
24.	Poslov. str. na 100 kg	55	38	70
25.	% realiz. od nab. vred. 1č : 2	145,2 %	152,3 %	105
26.	% OD od razl. v ceni 16 : 3	36 %	41,4 %	115
27.	% skladov od dohodka 17 : 9	28,2 %	18,2 %	64
28.	% skladov od oseb. doh. 17 : 16	40,1 %	25,7 %	64

ANALIZA POSLOVANJA POSLOVALNICE CSBK, ŽELEZNICA,
ODKUP PAPIRJA, BEOGRAD, ZAGREB, (KARLOVAC)

Zap. štev.	B e s e d i l o	1971	1972	v Ndin Ind.
I.	a) Količina (eksterna in interna)	17.935.600	20.781.626	115
	b) Realizacija - eksterna	73.092.931	100.219.928	128
	c) Realizacija - interna	4.106.521	10.033.421	244
	č) Realizacija - skupaj	32.199.352	110.253.349	134
2.	Nabavna vrednost realiz.	73.236.817	102.593.791	140
3.	Razlika v ceni	8.062.256	7.659.553	85
4.	Izredni dohodki	37.507	79.781	212
5.	Izredni izdatki	24.414	235.755	965
6.	% za upravo podjetja	750.000	750.000	100
7.	Material. str. brez amort.	1.470.595	1.647.974	112
8.	Amortizacija	106.421	96.579	92
9.	Dohodek	3.026.153	3.541.338	117
10.	Pogodb.in zak.obv.ter pr.d.	1.059.317	1.467.693	132
11.	3 % za skup. osebne doh.	120.966	150.271	119
12.	Skladi - enotna merila	2.812.266	1.316.120	46
13.	Skladi - posebna merila	565.433	1.652.931	272
14.	Prisp. za pridob.likv.sred.	-	287.782	-
15.	Prisp. za neizkor. stroj. kap.	-	-	-
16.	Za OD enote	1.325.629	1.674.087	120
17.	Za sklade podjetja (12+13+14+15)	3.377.699	3.256.333	90
18.	Štev. opravljenih del. ur	175.634	68.356	39
19.	Število delavcev na delu	80	40	50
20.	Količina na 1 osebo 1a : 19	224.320	510.540	231
21.	Realizacija na 1 osebo 1č : 19	1.027.492	2.756.334	213
22.	Dohodek na 1 osebo 9 : 19	37.827	88.533	234
23.	Razlika v ceni na 100 kg	50	37	74
24.	Poslov. str. na 100 kg	10	15	152
25.	% realiz. od nabav.vred. 1č : 2	112,2 %	107,4 %	95
26.	% OD od razl. v ceni 16 : 3	14,7 %	21,3 %	140
27.	% skladov od dohodka 17 : 9	111,6 %	91,9 %	92
28.	% skladov od oseb. doh. 17 : 16	254,7 %	19,45 %	76

Odnosi in čisti računi

Odnosi med delavci v združenem delu morajo biti povsod postavljeni tako, da omogočajo čiste račune v vseh elementih, od katerih je odvisno ustvarjanje dohodka na podlagi poprečnega družbenega potrebnega dela ter ustrezne pričakovane storilnosti. To zahtevo od delavcev, da nadzorujejo ekonomske rezultate svojega minutlega dela, njihov vpliv na gibanje oziroma povečanje družbenega storilnosti.

Toda ekonomsko kontrolo je mogoče zagotoviti samo tako, da se deli povečana dohodka TOZD, ki uporablja delovna sredstva, pojavi kot dohodek TOZD, pa tudi kot osebni dohodek delavcev, ki so ta sredstva ustvarili, kot njihova pravica. To velja vsekakor tudi v primeru negativnih rezultatov in rizika.

Proizvodni proces in osnovni odnosi v njem torej zahtevajo, da bodi sistem ustvarjanja in delitev dohodka postavljen tako, da se mora dohodek, kjer koli je bil ustvarjen — v isti delovni organizaciji ali v širši integracijski formaciji, bodisi kot dohodek trgovine, bank, zavarovalnic ali dejavnosti zunaj gospodarstva — vselej izkazati kot dohodek TOZD v skladu z deležem vsake temeljne organizacije združenega dela pri njegovem ustvarjanju.

Prav tako morajo vse pravice delavca do udeležbe v skupinem družbenem dohodku izhajati iz njegovih stvarnih rezultatov in iz rezultatov njegovo TOZD v proizvodnji oziroma v drugih delovnih procesih. Njegove pravice torej ne morejo biti avtomatično zasnovane na primer niti samo na delovni dobi, niti na formalnih kvalifikacijah, ampak na rezultatih njegovega dela, na njegovem prispevku k družbenemu dohodku in družbeni storilnosti. To pomeni, da hkrati tudi družba vrednosti njegove rezultate, ki jih je dosegel s svojim individualnim delom.

KOMUNIST
9. julija 1973

IZ IV. SEJE KONFERENCE ZKJ

Sedanje potrebe ekonomskega in družbenega razvoja naše skupnosti zahtevajo maksimalno mobilizacijo notranjih proizvodnih in ustvarjalnih sil v vsakem okolju, večjo podjetnost in ekonominost v gospodarjenju in racionalnost v razpolaganju z družbenimi sredstvi, odločen boj zoper razispinštvo in zajedalstvo ter večjo samoupravno kontrolo delovnih ljudi nad celotnim poslovanjem delovnih organizacij. Pri tem je še zlasti pomembna najširša samoupravna spodbuda delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela, da na podlagi svojih in družbenih interesov zdržujejo svoje delo in sredstva družbenega reprodukcije in tako omogočajo večjo storilnost, modernizacijo proizvodnje in hitrejši razvoj materialnih proizvodnih sil. Vse organizirane sile naše samoupravne družbe naj odpravljajo ovire na tej poti.

Še odločneje in z večjo odnosnostjo je potrebno tudi v prihodnje spremniti sedanje odnose pri delitvi med delovnimi kolektivi v materialni proizvodnji ter bankami, trgovino in zavorovanjem, in to s takšnimi spremembami v oblikovanju skladov in upravljanju z njimi, ki zagotavljajo njihov samoupravni značaj na temeljih dopolnil s prenašanjem na temeljne organizacije združenega dela vseh oblik in v vseh okoljih odtujenih sredstev, tudi tistih, ki imajo značaj anonymnega dela kreditnih skladov bank in državnega kapitala.

KOMUNIST

ANALIZA AKTIVNOSTI SOMOUPRAVLJANJA

V DELOVNIH ENOTAH

RAZDROBLJENOST PODJETJA JE VSE OD IZVOLITVE PRVEGA DELAVSKEGA SVETA NAREKOVALA TAKO ORGANIZIRANOST SAMOUPRAVE, DA JE TA BOLJ UČINKOVITA. OD INTERESA SLEHERNEGA DELAVCA ZAVISI USPEH CELOTNEGA PODJETJA. INTERES BO IMEL DELAVEC TAKRAT, KO BO SAM IMEL VPLIV NA BOLJŠE ALI SLABŠE GOSPODARJENJE. RAZLIČNI DELOVNI POGOJI, OKOLIŠČINE, ZAVZETOST IN DELOVNE NAVADE, IMAJO NEPOSREDNO ZVEZO S PRODUKTIVNOSTJO.

Te razlike so narekovala, da moramo samoupravo organizirati tako, da bo vsaka enota imela neomejene možnosti vplivanja na uspeh in od tega tudi koristi. Zasledujoč te cilje je prišlo do izvolitve organov upravljanja v delovnih enotah.

Pri tem smo upoštevali načelo racionalnosti, ki je v tem, da so bili izvoljeni organi upravljanja tam, kjer ima kolektiv več kot 30 članov, kjer jih je manj, organ upravlja zbor delavcev. Ko analiziramo prehojeno pot, lahko ugotovimo, da smo prav zaradi tega dosegli velike uspehe celotnega podjetja, prav tako pa tudi posamezne enote. Pri tem sicer ne zanikamo slabosti; te so bile in so še, kar je tudi razumljivo. Spoprijemati se je treba z različnimi težavami; med te sodi pomanjkanje kadrov, premajhna zavzetost nekaterih delavcev in drugo.

Zavedamo se tega, da s številkami ni mogoče prikazati celotne aktivnosti. Dokumentacija, ki je bila osnova za sestavo pregleda, so bili poslani zapisniki. Iz njih se ne da razbrati tistega dela, ki je sicer navidezno nepomembno, zahteva pa ogromno naporov. Sem sodi informiranost, pojasnjevanje ukrepov itd. Vseeno pa nam ta pregled podaja

sliko, iz katere lahko napravimo različne zaključke na eni, in neko orientacijo za nadaljnje delo, na drugi strani.

Gotovo so tudi tu še razne možnosti za povečanje aktivnosti.

V DELAVSKEM SVETU PODJETJA IMAJO ČLANEV VEČINI VSE DELOVNE ENOTE

Delavski svet podjetja se voli po volilnih enotah. Tak način je zagotovil, da so bile v delavskem svetu zastopane vse delovne enote z najmanj enim članom, razen 4 manjših enot, kjer sta po dve volili enega člana. S tem je bila dana možnost direktnega vplivanja na odločitve in sklepe DS. Žal podatki kažejo, da je bilo tega vpliva premalo. Obravnava osnutkov splošnih aktov je bila v nekaterih enotah minimalna, po predlogih ali dopolnitvah pa dokaj formalna in samo informativna. To je vidno še zlasti pri manjših enotah, kjer sklic sestanku sploh ni problematičen, saj je možno informirati člane kolektiva pred začetkom dela ali med malico in takrat dobiti mnenje. Kaže, da je pri manjših enotah problem prav zaradi pomanjkanja kadra oziroma zakoreninjenega mnenja, da ni problemov, ker se o vsem, kar jih teži, tekoče pomenijo. Mogoče je taka ocena točna, toda zaradi organizirnosti samoupravljanja je tudi o takih "pomenkih" treba napraviti vsaj nek uredni zapis, katerega naj bi podpisal predsednik zборa. Samoupravljanje je namreč organizirana oblika sodelovanja, taka organiziranost pa mora biti izkazana.

Člani DS so dolžni informirati člane kolektiva tako o gradivu za sejo kot sklepih, člani kolektiva pa imajo dolžnost, da to od članov zahtevajo. Teh zahtev pa je malo ali sploh ne.

(Glej tabelo na naslednji strani)

PRLEGLED

Števila sej svetov delovnih enot, zborov delavcev in obrevnave zadeve v obdobju zadnje mandatne dobe, od 14. maja 1971. do 4. junija 1973.

delovne enote obrevnave zadeve	Ljub- ljana	Skup- ne sl. uprava	Mari- bor	Celje	TO Bo- nova	Kranj	TO Lju- bljana	Nova Gorica	Pivka	Koče- vje	Bre- bowlje	Tr- žice	Novo Sloven- mesto Konjice
- volitve in imenovanja	4	5	3	2	2	1	2	2	1	2	1	2	-
- planiranje in programi- ranje	4	3	4	6	2	4	2	2	7	2	4	1	2
- obnavnava osnutkov splošnih aktov	3	13	5	5	4	3	2	4	3	1	4	1	1
- delovna razmerja	5	16	6	4	2	7	1	3	4	1	2	4	2
- obnavnava sklepov in UO delavskega sveta in UO	2	6	6	3	5	4	2	2	3	1	4	2	-
- vzgoja in izobraževanje	-	2	-	1	1	1	1	1	1	-	-	1	-
- varstvo pri delu	1	1	2	2	1	4	-	1	1	-	-	1	2
- izvrševanje plana proizvodnje	2	4	4	5	3	2	2	5	1	3	3	1	3
- zdravstvena in soci- alna vprašanja delavcev	2	9	3	1	2	2	-	1	3	-	2	1	2
- organizacija in sistem- zacije	3	4	9	4	8	5	4	3	7	-	2	6	1
- investicijski plan	1	3	4	1	1	2	1	1	3	-	1	1	4
- sistem nagrajevanja in delitev oseb.dohodkov	1	11	5	4	3	4	2	2	4	1	1	2	1
- delitev dohodka	1	3	1	1	2	3	1	1	2	1	1	-	2
- obnavnava vprašanj širše družbene skupnosti, (prispevki, ure, j.kom.vpr.)	3	5	2	3	2	6	1	2	2	1	2	3	3
- obnavnava konkretnih zadev in ročnje, pritožbe predlog, medus.odnosi)	2	9	4	3	2	6	1	1	7	1	2	1	2
- obnavnava poročil vodstve- nih delavcev	2	5	2	2	1	3	1	1	4	1	2	1	3
- ostala vprašanja	4	11	7	5	5	4	2	8	5	2	1	3	2
ŠTEVILLO SEJ SVETOV DE	7	21	9	8	9	9	6	-	-	-	-	-	-
ŠTEVILLO ZBOROV	3	4	2	4	3	2	3	7	16	3	5	7	4

ANALIZA

KJE SO POMANJKLJIVOSTI?

Pri vprašanju, kako izboljšati delo v organih upravljanja, najpogosteje naletimo na odgovor, da je pomanjkanje kadrov, sposobnih za delo. Velikokrat se zatakne pri predsedniku. Kljub programiranju družbeno-ekonomskega izobraževanja ne moremo pokazati bistvenega napredka. V programu izobraževanja smo se obvezali, da bomo poslali iz vsake delovne enote najmanj 3 člane DS ali sveta DE na tečaj. Bilanca po preteklu posameznega leta, n.pr. za leto 1971 kaže, da smo poslali na izobraževanje 3 člane in leta 1972 8 članov, čeprav je v vseh oblikah upravljanja vključenih 127 članov kolektiva. Res je, da v manjših enotah do 30 delavcev, ni dovolj sposobnih, osnovna orientacija pa jih je znana.

ALI SO POGOJI ZA URESNIČITEV USTAVNIH DOPOLNIL - KJE JE POTREBNO IZBOLJŠATI SAMO-UPRAVO?

Vsi smo enotni, da smo od leta 1963 dalje kvalitetno izboljšali samoupravljanje. Razumljivo, da so bile ob tem tudi pomanjkljivosti. Te so se največkrat kazale v tem, da se niso povsod opravljale tiste funkcije, za katere so bili pristojni organi upravljanja v delovnih enotah. V več primerih je ugotovljeno, da svet ali zbor ni sklepal o sklenitvi delovnega razmerja ali prenehanju, čeprav je za to pristojen in s predpisi obvezan. Delavski svet podjetja je večkrat na svoji seji sprejel sklep, da so organi upravljanja v delovnih enotah dolžni obravnavati posamezne zadeve in pri tem postavil tudi rok, v katerem mora biti obravnavana opravljena. Skratka, bilo je premalo pobud in iniciativ prav od delovnih enot. Podatki kažejo, da je delavski svet podjetja obravnaval vsako pobudo in predlog, podan od organov upravljanja v delovnih enotah. Upravičeno se včasih postavlja vprašanje, ali v enotah ne poznajo, ali pa nočejo poznati vseh pravic in dolžnosti, ki jih imajo.

Uresničitev ustavnih dopolnil je popolnoma mogoča tudi v našem podjetju.

AKTIVNOSTI SAMOUPRAVLJANJA

Že po sedanjih predpisih (statutu podjetja) so zelo jasne pristojnosti organov upravljanja v delovnih enotah. Ti sprejemajo letni plan, sodelujejo pri sestavi investicijskega plana, razpravljajo in sklepajo o merilih za delitev osebnih dohodkov v enoti, o dohodku, o organizaciji in sistemizaciji, o pravicah in dolžnostih iz dela in delovnih razmerjih. Pravice in dolžnosti je torej že sedaj dovolj.

Tudi uspeh ima neposreden vpliv na zadovoljevanje potreb delavcev, saj je osebni dohodek sicer v okviru samoupravnega sporazuma, toda v popolni odvisnosti od uspeha enote. Res je interes večine članov kolektiva premajhen. Podatek o udeležbi na zborih delavcev (cca 60 % članov) kolektiva nam pove, da je premajhen. Po drugi strani pa mogoče premalo delamo z delavci, da niso dovolj informirani, jih ne usmerjamo, mogoče jih premalo upoštevamo?

Ne oziraje se na to, kako se bomo odločili glede organizacije temeljnih organizacij združenega dela, se moramo zavedati, da bomo oblike samouprave izboljšali. Nujno mora biti spremenjena kvaliteta samoupravljanja. Sledenih član kolektiva mora imeti možnost sodelovanja pri vseh odločitvah, kajti vsaka odločitev bodisi pozitivna ali negativna, bo končno vplivala na njegovo počutje. Zato moramo že iz tega vidika vsi aktivno sodelovati. Dosedanjii vzpon podjetja kot celote nam zagotavlja trdno in solidno osnovo za razvoj, kljub težavam pri stabilizaciji.

Pri vseh razpravah o samoupravljanju naj nam bo kot vodilo usmeritev, da nam nobena organizacijska oblika, pa naj bo takšna ali drugačna, ne more vplivati na kvaliteto. To lahko dosežemo edino z vsebinsko obogativitijo dosedanjega dela. Ta pa bo samo takrat, če bomo za upravljanje in sodelovanje zainteresirali večino članov kolektiva. Že sedanje oblike nam to v celoti omogočajo.

Plešec Tone

PREGLED SREDSTEV

AMORTIZACIJE IN SKLADOV PO POSLOVALNICAH -

USTVAR JENIH OD 1968 - 1972

Iz tabele je razvidna ustvarjena amortizacija in sredstva, izločena v sklade podjetja po vsakokratnih instrumentih delitve, sprejetih z letnimi finančnimi načrti v zadnjih 5 letih.

V prvi koloni so ustvarjena sredstva amortizacije, v drugi koloni so ustvarjena sredstva brutto skladov, od katerih smo morali pokrivati izplačilo anuitet (obveznosti iz investicijskih kreditov) in v skladu s predpisi izločiti sredstva v rezervni sklad podjetja, občinski sklad skupnih rezerv ter na podlagi sklepov samoupravnih organov v sklad skupne porabe in v poslovni sklad. Poslovni sklad pa smo uporabljali za povečanje obratnih sredstev in za obnavljanje in povečevanje osnovnih sredstev (kamioni, stiskalnice, škarje itd.).

V zadnjih dveh kolonah smo izračunali iz 5 letnega povprečja letno ustvarjena sredstva in potrošena za investicije, kar pa je bilo potrošeno manj kot ustvarjeno, pa je šlo za povečanje obratnih sredstev.

Opozarjam, da nismo mogli upoštevati kasnejših premikov osnovnih sredstev med poslovalnicami, ki bi delno korigirali predloženo tabelo.

(Glej tabelo na naslednji strani)

OBRACUNANO ZA ČAS OD LETA 1968 - 1972:

Poslovalnice in skladisča	Amortizacija:	Skladi:	Skupaj ustvarjena sredstva	Porabljena sredstva za investicije	Pripravek v obrata sredstva	Povprečno ustvarijenih sredstev	Letho porabljene za investicije	v din
Ljubljana-Kuriliška	1.463.034	3.507.310	4.970.344	2.840.294	2.130.050	994.070	568.059	
Ljubljana-Koležiska								
Ljubljana-Zivinodzavrska								
Ljubljana - Domžale								
Kamnik	402.634	1.111.521	1.514.155	581.092	933.063	302.831	116.218	
Tribolje	1.090.536	2.486.265	3.576.801	1.800.953	1.775.848	715.360	360.190	
Kranj								
Škofja Loka								
Jesenice								
Tržič								
Maribor-Ledina	1.626.781	2.466.278	4.093.059	1.344.981	2.748.078	818.612	268.996	
Maribor - Dravograd								
Ptuji								
Murska Sobota								
Gornja Radgona								
Dolnja Lendava								
Celje	1.129.209	1.846.963	2.976.172	1.319.597	1.656.575	595.234	263.919	
Velenje	22.664	597.719	620.383	20.542	599.841	124.076	4.108	
Slovenske Konjice	414.776	1.269.834	1.684.610	802.174	882.436	336.922	160.435	
Brežice	120.267	511.926	632.193	150.474	481.719	126.439	30.095	
Kočevje	383.516	793.997	1.177.513	682.467	495.046	235.502	135.493	
Novo mesto								
Črnomelj	655.849	1.340.230	1.996.079	803.847	1.192.232	399.216	160.769	
Nova Gorica								
Ajdovščina								
Mast na Soči								
Koper	769.596	739.953	1.509.549	911.257	598.292	301.910	182.252	
Sežana								
Pivka	50.269	278.127	328.396	3.371	325.025	65.679	674	
TO Ljubljana-sortimico								
TO Ljubljana-trgovina								
TO Ljubljana -								
TO Bohova	312.009	1.931.099	2.243.108	1.574.230	668.878	448.622	314.846	
Nab.-prod. odd. tekstila	371.896	1.039.109	1.411.005	263.543	1.147.462	282.201	52.710	
Odkup papirja	-	256.637	256.637	-	256.637	51.327	-	
Skladišče barvnih kovin	58.468	8.499	66.967	41.780	25.187	13.393	8.356	
Železnica	222.189	4.047.761	4.269.950	1.411.606	2.858.344	853.990	282.321	
Baograd	-	720.541	720.541	-	720.541	144.108	-	
Zagreb	18.295	494.441	512.736	405.709	107.027	102.547	81.143	
Strojna služba	17.517	139.774	157.291	85.852	71.439	31.458	17.170	
Stiskalnica Bach	16.073	-	16.073	-	16.073	3.215	-	
Skupni široški	291.135	-	291.135	425.367	134.232	58.227	85.074	
Uprava	81.463	-	81.463	2.045	79.418	16.293	409	
	506.265	3.624.527	4.130.792	648.382	3.482.410	826.158	129.676	
SKUPA]	10.024.441	29.212.511	39.236.952	16.119.565	24.279.573	7.847.390	3.223.913	

**UDELEŽBA NAJVEČJIH PODJETIJ V JUGOSLAVIJI
V USTVARJENEM PROMETU Z ODPADNIM BLAGOM – LETA 1972**

Red. št.	Naslov podjetja	P R O D A N O							V TON
		star. žel.	star. lit.	barv. kov.	star. pap.	tekst. odp.	stekl. črep.	star. guma	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
VSEGA SFRJ									
1.	„Tehnogas”, Beograd	685.945	41.380	57.388	135.804	20.504	8.079	13.824	
2.	„Otpad”, Novi Sad	74.236	4.525	5.100	6.383	596	3	2.195	
3.	„Agroširovina”, Valjevo	6.569	1.228	603	1.868	138	307	506	
4.	„Sirovina”, B. Luka	7.394	439	1.579	8.830	63	4	147	
5.	„Industriširovina”, Kranj	6.153	761	780	474	45	—	405	
6.	„Obnova”, Beograd	10.938	618	1.351	1.763	336	1	455	
7.	„Sirovina”, Maribor	30.350	2.144	2.148	2.946	563	—	830	
8.	„Unija”, Zagreb	9.1243	3.546	5.646	5.813	762	324	431	
9.	„Dinos”, Ljubljana	47.914	4.081	5.458	81.913	11.399	45	753	
10.	„Metanpromet”, Rijeka	77.212	6.156	7.058	8.172	2.443	6.421	346	
11.	„Feropromet”, Krajevo	79.464	1.291	1.738	1.487	580	11	126	
12.	„Napredak”, Šabac	40.925	1.236	2.057	693	261	—	569	
13.	„Otpad”, Skoplje	3.439	419	4.395	95	—78	—	232	
14.	„Trgosirovina”, Sarajevo	26.875	1.047	1.726	6.865	600	576	1.560	
15.	„Sirovina”, Zagreb	52.830	2.307	2.544	757	453	61	870	
16.	„Otpad”, Split	14.007	558	1.433	390	1.383	—	1.347	
17.	„Angrosirovina”, Tuzla	21.230	721	682	1.301	108	—	327	
		13.835	2.026	—	1.530	1.054	75	250	
% udeležbe v skupnem prometu		88,1	80,0	77,2	96,6	96,8	96,9	82,1	

Iz te tabele je razvidno, kje se nahaja posamezno podjetje v jugoslovanskem merilu po prodaji posameznih vrst odpadnega blaga. Kot je razvidno iz tabele predstavljajo podane količine omenjenih podjetij večino zbranega odpadnega blaga v jugoslovanskem merilu. In kje se nahaja naše podjetje?

- v starem železu na II. mestu
- v vseh vrstah litine na I. mestu
- v barvnih kovinah na I. mestu
- v starem papirju na III. mestu

